

DEVELOPMENT OF LEGAL AND POLITICAL CONCEPTUAL FRAMEWORK FOR NATIONAL SECURITY OF THE REPUBLIC OF ARMENIA

BAGRAT BAGRATYAN

PhD student at the Institute of Philosophy,
Sociology and Law of NAS RA
bsbagratyan@gmail.com

DOI:10.54503/2579-2903-2024.2-160

Abstract

The security system of the Republic of Armenia is constantly and consistently improving on the basis of establishing and maintaining its stable legal and political framework. An effectively functioning, high-quality legal and political system is paramount for the national security of the Republic of Armenia, which should be shaped and implemented at the international and regional levels in accordance with security realities and military-political realities. The country's security policy is based on the legal and political framework of national security, which in turn determines the vision of the state's development.

The strategy defines the main values of national security, factors and actions to ensure security, as well as threats against them. The RA National Strategy aims to ensure the sustainable development of the state and society by preventing internal and external threats and eliminating their consequences.

Organizational work is continuously carried out within national security and other spheres of state life. In the military sphere of the state, this activity is carried out by all all bodies of state power (including local self-government bodies), as well as by state bodies and organizations specifically created and functioning for this purpose, all of which together form the military formations of the state.

Keywords and phrases: national security, security sector, governance system, politics, law, by-laws, strategy, concept, doctrine.

РАЗВИТИЕ ПОЛИТИКО–ПРАВОВЫХ КОНЦЕПТУАЛЬНЫХ ОСНОВ НАЦИОНАЛЬНОЙ БЕЗОПАСНОСТИ РЕСПУБЛИКИ АРМЕНИЯ

БАГРАТ БАГРАТЯН

соискатель Института философии,
социологии и права НАН РА
bsbagratyan@gmail.com

Аннотация

Система обеспечения безопасности Республики Армения постоянно и последовательно совершенствуется, имея в основе установление и поддержание ее стабильной политико–правовой базы. Для обеспечения национальной безопасности РА первостепенное значение имеет эффективно действующая, находящаяся на качественно высоком уровне политико–правовая система, которая должна быть сформирована и реализована в соответствии с реалиями международной и региональной безопасности и военно–политической ситуации. Политика безопасности страны строится на основе политико–правовой базы национальной безопасности страны, которая определяет видение развития государства.

Стратегия определяет фундаментальные ценности национальной безопасности, факторы и действия по обеспечению безопасности, а также направленные против них угрозы. Национальная стратегия РА направлена на обеспечение устойчивого развития государства и общества посредством предотвращения внутренних и внешних угроз и устранения их последствий.

В сфере национальной безопасности, а также в других сферах государственной жизни постоянно проводятся необходимые организационные работы. В военной сфере государства эту деятельность осуществляют как все органы государственной власти (в том числе местного самоуправления), так и, в частности, созданные и действующие с этой целью государственные органы и организации, совокупность которых составляет воинское формирование государства.

Ключевые слова и словосочетания: национальная безопасность, сфера безопасности, система управления, политика, закон, подзаконный акт, стратегия, концепция, доктрина.

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱՆՎՏԱՆԳՈՒԹՅԱՆ ԻՐԱՎԱՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՀԱՅԵՑԱԿԱՐԳԱՅԻՆ ՀԻՄՔԵՐԻ ԶԱՐԳԱՅՈՒՄՆԵՐԸ

ԲԱԳՐԱՏ ԲԱԳՐԱՏՅԱՆ

ՀՀ ԳԱԱ Փիլիսոփայության, սոցիոլոգիայի
և իրավունքի ինստիտուտի հայցորդ
bsbagratyan@gmail.com

Համառոտագիր

Հայաստանի Հանրապետության անվտանգության ապահովման կառուցակարգը մշտապես և հետևողական կերպով կատարելագործվում է, հիմքում ունենալով դրա իրավաքաղաքական կայուն հենքի հաստատումն ու պահպանումը: ՀՀ ազգային անվտանգության ապահովման համար առաջնային նշանակություն ունի արդյունավետորեն գործող, որակապես բարձր մակարդակի վրա գտնվող իրավաքաղաքական համակարգը, որը պետք է ձևավորվի ու իրականացվի միջազգային և տարածաշրջանային անվտանգային ու ռազմաքաղաքական իրողություններին համապատասխան: Ազգային անվտանգության իրավաքաղաքական հենքի հիման վրա կառուցվում է երկրի անվտանգության քաղաքականությունը, որն էլ պայմանավորում է պետության զարգացման տեսլականը:

Ռազմավարությունը սահմանում է ազգային անվտանգության հիմնարար արժեքները, անվտանգության ապահովման գործոններն ու գործողությունները, ինչպես նաև դրանց դեմ ուղղված սպառնալիքները: ՀՀ ազգային ռազմավարությունը միտված է պետության և հասարակության կայուն զարգացումն ապահովելուն՝ ներքին և արտաքին սպառնալիքների կանխման ու դրանց հետևանքների վերացման միջոցով:

Ազգային անվտանգության, ինչպես նաև պետական կյանքի մյուս ոլորտներում մշտապես անհրաժեշտ կազմակերպչական աշխատանքներ են իրականացվում: Պետության ռազմական բնագավառում այդ գործունեությունն իրականացնում են ինչպես պետական իշխանության (նաև տեղական ինքնակառավարման) բոլոր մարմինները, այնպես էլ հատկապես այդ նպատակով ստեղծված և գործող պետական մարմիններն ու կազմակերպությունները, որոնց ամբողջությունն էլ կազմում է պետության ռազմական կազմավորումը:

Բանալի բառեր և բառակապակցություններ. ազգային անվտանգություն, անվտանգության ոլորտ, կառավարման համակարգ, քաղաքականություն, օրենք, ենթաօրենսդրական ակտ, ռազմավարություն, հայեցակարգ, դոկտրին:

Introduction

From the perspective of developing a state governance system and forming national policy, it is essential to consider the concepts of national security and national development in a functional context. For this purpose, it is crucial to determine the alignment of the concept, ideology, and national security strategy with the logic of national development. This issue is becoming increasingly relevant for the Republic of Armenia, as the security environment and development rates of small countries are not always stable.

Current geopolitical developments and regional challenges continue to pose immediate and potential threats to the stable and secure development of the Republic of Armenia, the neutralisation of which requires fundamentally new approaches and resources. Here, it is also essential to consider the cultural and civilisational peculiarities of the region and under equal conditions to ensure cultural uniqueness and identity, as well as historical traditions of national liberation struggle and statehood [21, p. 34].

Theoretical-methodological bases

Providing a regulatory, legal and policy framework through a set of mutually consistent and interrelated legislative and subordinate acts is essential to the national security system. Normative provisions define legal norms and principles aimed at regulating legal relations in the sphere of ensuring national security. The legal foundations related to the functioning of the national security system must be able to address issues such as consolidating national interests at the legislative level, defining threats to the security of individuals, society, and the state, creating an effective system to counteract these threats, determining the main directions for ensuring national security in various areas of public life, clearly defining the powers and responsibilities of the bodies involved in the national security system, establishing mechanisms for preventing violations, etc.

It should be noted that since independence, significant work has been done to improve the Republic of Armenia's national security system and create the political-legal prerequisites. However, it is also possible to agree with the expressed view that there have been gaps in the legislative regulation structures of relations in the field of national security of the Republic of Armenia [22, p. 153], which requires a more professional approach to ensure the existence of a comprehensive and mutually reinforcing system for regulating these relations. Currently, the field of national security of the Republic of Armenia is regulated by the Constitution of the Republic of Armenia, international treaties ratified by the Republic of Armenia, laws, the national security strategy of the Republic of Armenia, the military doctrine of the Republic of Armenia, as well as other sub-legislative acts.

Provisions related to guaranteeing national security processes were made

in the 1995, 2005 and 2015 texts of the Constitution. Specifically, the 1995 Constitution stated that the President was the guarantor of the Republic of Armenia's independence, territorial integrity, and security. At the same time, it was stipulated that the government was responsible for ensuring the implementation of the Republic's defence, national security, and foreign policy [19]. The 2005 Constitution enshrined the principles of the constitutional order of the Republic of Armenia, as well as defined the powers of the highest state bodies responsible for ensuring national security. For example, Article 8.2 stated that the Armed Forces ensure the security, defence, and territorial integrity of the Republic of Armenia, as well as the inviolability of its borders [4, p. 130–131]; Article 49 stated that the President was the guarantor of the independence, territorial integrity, and security of the Republic of Armenia; in part 6 of Article 55, the President formed and chaired the National Security Council; Article 86 stated that the President of the Republic of Armenia could convene and preside over government sessions on foreign policy, defence, and national security issues; and Article 89 stated that the government ensured the implementation of the Republic of Armenia's defence, national security, and foreign policy [18].

On December 6, 2015, due to a constitutional referendum, the Republic of Armenia transitioned from a mixed, semi-presidential system of governance to a parliamentary one. The 2005 edition of the Constitution made both the government and the President of the Republic responsible for the executive power. In contrast, the current Constitution holds the government exclusively responsible for the executive power under the control of the parliament. The President of the Republic has no direct involvement in the exercise of executive power and performs functions typical of a parliamentary system, which are primarily ceremonial and symbolic in nature. In addition, the President ensures the observance of the provisions of the Constitution, thereby contributing to the realization and consolidation of constitutional values in public life.

Establishing constitutional-legal guarantees for national security creates a solid foundation for this sphere's internal legislative and sub-legislative regulation as "the basis for the legislative system to be created in the country" [20, p. 36]. The next fundamental level of the implementation of constitutional provisions is regulation through laws. In the broadest sense, the adoption of laws by the parliament, which is elected through the exercise of popular sovereignty, is one of the most active functions directed towards state policy programs and the activities of the executive branch. The authority to adopt laws regulating the activities of security agencies is also essential in the democratic oversight process conducted by the parliament, as, based on national security interests, it is sometimes necessary to temporarily bypass the norms established for oversight over state bodies. Therefore,

modern parliaments face a common issue when adopting laws: how to create effective security services that will be able to exercise their powers in the interest of the people while simultaneously ensuring the protection of human rights and fundamental freedoms, what laws to apply to them, and what powers to grant.

The adoption of the 1995 Constitution conditioned the creation of corresponding legislation in the field of national security. The following laws were adopted: the “State and Service Secrets Law” (1996), the “Law on Defense” (1997, later amended in 2008, and in 2017 it also included provisions on military service), the “Law on Martial Law” (1997, and in 2006, the “Law on the Legal Regime of Martial Law”), the “Law on Police Forces” (1997), the “Law on Military Service” (1998), the “Law on Civil Protection in Emergency Situations” (1998), the “Law on Mobilization Preparation and Mobilization” (1999), the “Law on Police” (2001), the “Law on Service in the Police” (2002), the “Law on Military Service” (2002), the “Law on Civil Protection” (2002), the “Law on Service in National Security Agencies” (2003), the “Law on Food Security” (2003), the “Law on Civil Protection Forces” (2004), the “Law on the Legal Regime of State of Emergency” (2012), and others [3]: However, it is notable that each of the laws listed above contains only one, two, or three provisions related to the assurance of national security. With such a small number of provisions placed in various parts of the legal framework without systematic organization, it is practically impossible to create a solid legislative foundation derived from the principles set forth in the Constitution and effectively regulate national security-related relations at the sub-legislative level.

The “Law on National Security Agencies” of the Republic of Armenia, adopted in 2002, defines the concept of “national security” in the Republic of Armenia, the place and role of national security agencies in the national security system of Armenia, the legal foundations of their activities, their principles, directions, forces and means, the procedure for oversight of their activities, and more [1].

As mentioned above, the 2015 constitutional amendments enshrined new legal regulations regarding the Government of the Republic of Armenia, resulting from the transition to a parliamentary system of governance in Armenia. At the same time, as a result of the constitutional amendments, the National Security Council was renamed the Security Council, and it was enshrined that the Security Council defines the main directions of defence policy. The Law of the Republic of Armenia on the “Formation and Activities of the Security Council” enshrined the status, functions, and powers of the Security Council, defined the composition of the Council and the relationships related to its operational procedures, set out the types of decisions the Council may make and the procedure for their adoption, as well as other provisions related to ensuring the normal functioning of the Council (prior to that, these issues were regulated by the Presidential Decree NH-128-N of

May 26, 2008, “On Approving the Statute of the National Security Council”) [2].

Generally, the principle of regulation of legal relations assumes that the highest legal act, the Constitution, sets the legal foundations for regulating legal relations. Legal acts at a lower level, the laws, further specify these bases and regulate legal relations in specific areas, creating subsidiary bases for regulating these relations at the next level. Finally, legal acts at the lowest level, the by-laws, provide detailed and dynamic regulation of specific relations [23, էջ 80].

Long-term security policy is formulated in documents such as the government program, the national security strategy, the military doctrine, conceptual papers on information security and other security sectors, which define the interests and priority issues of the bodies in various security sectors based on risk assessments. Strategic documents create a political framework for further reforms and serve as the basis for the executive bodies to develop by-laws and plan and implement annual programmatic adjustments.

Results

The main directions, challenges, and priorities of the Republic of Armenia’s internal and external security strategy are outlined as guidelines in both the national security strategy approved by the RA President’s Decree NH-37-N of February 7, 2007 [7] and the 2020 National Security Strategy of the Republic of Armenia [5]. The strategic level of RA national security is the state policy system for ensuring the security of the state, society, and the individual, sustainable development, and preserving Armenian identity, which is implemented through the development and realization of a unified state policy based on democratic values for all spheres of life. The strategy defines the fundamental values of national security, the factors and actions for ensuring security, as well as the threats directed against them. The RA national strategy aims to ensure the state’s and society’s sustainable development by preventing internal and external threats and eliminating their consequences.

Organizational work is constantly carried out in the field of national security, as well as in other areas of state life. In the military sphere of the state, this activity is carried out by all bodies of state power (including local self-government bodies), as well as by state bodies and organizations specifically created and functioning for this purpose, which together form the state’s military formation. The 2020 National Security Strategy of the Republic of Armenia is the first to use the formulation of “defence policy” at the legal and political level. However, it is presented in terms of objectives and substantive aspects without providing a specific definition.

The military-political principles of the Republic of Armenia’s military security, the defence strategy, the system for ensuring military security, as well as the conceptual principles of the activities of state bodies aimed at ensuring military security, are defined in the Military Doctrine of the Republic of Armenia, approved by

the President's Decree NH-308-N of December 25, 2007 [6]. The latter is a defence-oriented document representing a collection of official viewpoints encompassing the military-political, military-strategic, military-economic, and military-technical principles aimed at ensuring the state's military security. Undoubtedly, military security maintains its distinct role within the country's internal (national) security system. At the same time, the provisions of the military doctrine may change depending on the military-political situation, the nature of military threats and challenges, and other factors necessary to ensure the military security system.

Later, the relevant legal acts of RA President have also approved the following concepts: the Concept of Development of Seismic Security System (2010) [8], the Concept for Ensuring Food Security (2011) [9], the Concept of Civil Protection (2011) [10], the Concept for Reforms and Development of the Defense Industry System of Armenia (2011) [11], the National Strategy for Combating Terrorism in Armenia (2012) [12], the National Strategy for Human Rights Protection (2012) [13], the Concept for Ensuring Energy Security (2013) [14], the National Strategy for Ensuring Transport Security (2013) [15], the Concept for Implementing the "One Stop, One Window" Principle at Border Crossing Points (2014) [16], the National Strategy for Combating Drug Addiction and the Illegal Trafficking of Narcotic Drugs in Armenia (2014) [17], and so on.

As we can see, since the adoption of Armenia's first national security strategy, various strategic and conceptual documents aimed at developing various security sectors have been adopted and approved. At the same time, the Government of Armenia has also approved targeted programs to ensure the implementation of the provisions of the aforementioned documents. Despite the work done, it should be noted that there are still sectors for which no concept or strategy has been adopted to date, such as the sectors of chemical substances, water resources management, etc. Nevertheless, these efforts are ongoing, and various government agencies are continuously conducting the necessary studies and developing relevant programmatic documents in these areas.

As in the past, when analyzing the legal (legislative, subordinate legislative) issues of ensuring national security, at present it is necessary to consider the challenges and realities that exist both in the Republic of Armenia, in the region, and globally, which may affect Armenia's security system (for example, the shift of the geopolitical axis from the Atlantic Ocean to the Pacific Ocean, globalization, religious conflicts, and the continuous developments of interethnic tensions, etc.) [24, p. 2; 25, p. 98].

Conclusion

Considering geopolitical developments of recent years, changes in the international and regional situation, and ongoing security and military-political

shifts, it is currently a priority to revise the RA national security strategy in order to specify the main directions of the country's national security, defence, and foreign policy, as well as the threats and priorities. The new, revised strategy should be aligned with and reflect the current needs of the national security system within the Republic of Armenia's political-legal and administrative framework, which will subsequently lead to the revision of the conceptual documents related to security sub-sectors in the next phases.

References

1. «Ազգային անվտանգության մարմինների մասին» ՀՀ օրենք, ՀՀ ՊՏ 2002/6, <http://www.arlis.am> 05.02. 2002
2. «Անվտանգության խորհրդի կազմավորման և գործունեության մասին» ՀՀ օրենք, ՀՀ ՊՏ 2018.03.21/20 (1378), <http://www.arlis.am>, 07.03.2018
3. «Նորմատիվ իրավական ակտերի մասին» ՀՀ օրենք, ՀՀ ՊՏ 2018.03.28/23(1381), <http://www.arlis.am>, 21.03.2018
4. Հարությունյան Գ., Վաղարշյան Ա., (խմբ.) Հայաստանի Հանրապետության Սահմանադրության մեկնաբանություններ, Եր., «Իրավունք», 2010
5. ՀՀ Ազգային անվտանգության ռազմավարություն. Դիմակայուն Հայաստան փոփոխվող աշխարհում, <https://bit.ly/3gNrfKa>, Հունիս 2020
6. ՀՀ Նախագահի 2007 թվականի դեկտեմբերի 25-ի թիվ ՆՀ-308-Ն հրամանագիրը «Հայաստանի Հանրապետության ռազմական դոկտրինը հաստատելու մասին», ՀՀ ՊՏ 2008/1, <http://www.arlis.am>, 07. 01.2008
7. ՀՀ Նախագահի 2007 թվականի փետրվարի 7-ի թիվ ՆՀ-37-Ն հրամանագիրը «Հայաստանի Հանրապետության ազգային անվտանգության ռազմավարությունը հաստատելու մասին», ՀՀ ՊՏ 2007.02.15/11, <http://www.arlis.am>, 07.02.2007
8. ՀՀ Նախագահի 2010 թվականի դեկտեմբերի 30-ի թիվ ՆԿ-140-Ն կարգադրություն, ՀՀ ՊՏ 2010.09.08/43(777), <http://www.arlis.am>, 28.08.2010
9. ՀՀ Նախագահի 2011 թվականի մայիսի 18-ի թիվ ՆԿ-91-Ն կարգադրություն, ՀՀ ՊՏ 2011.05.25/29(832), <http://www.arlis.am>, 18.05.2011
10. ՀՀ Նախագահի 2011 թվականի դեկտեմբերի 27-ի թիվ ՆԿ-229-Ն կարգադրություն, ՀՀ ՊՏ 2012.01.09/2(876), <http://www.arlis.am>, 27.12.2011
11. ՀՀ Նախագահի 2011 թվականի դեկտեմբերի 29-ի թիվ ՆԿ-231-Ն կարգադրություն, ՀՀ ՊՏ 2012.01.09/2(876), <http://www.arlis.am>, 29.12.2011
12. ՀՀ Նախագահի 2012 թվականի ապրիլի 16-ի թիվ ՆԿ-51-Ն կարգադրություն, ՀՀ ՊՏ 2012.04.25/21(895), <http://www.arlis.am>, 16.04.2012
13. ՀՀ Նախագահի 2013 թվականի հոկտեմբերի 29-ի թիվ ՆԿ-159-Ն կարգադրություն, ՀՀ ՊՏ 2012.11.07/54(928), <http://www.arlis.am>, 29.10.2012
14. ՀՀ Նախագահի 2013 թվականի հոկտեմբերի 23-ի թիվ ՆԿ-182-Ն կարգադրություն, ՀՀ ՊՏ 2013.10.30/59(999), <http://www.arlis.am>, 23.10.2013
15. ՀՀ Նախագահի 2013 թվականի հոկտեմբերի 23-ի թիվ ՆԿ-183-Ն կարգադրություն, ՀՀ ՊՏ 2013.10.30/59(999), <http://www.arlis.am>, 23.10.2013
16. ՀՀ Նախագահի 2014 թվականի ապրիլի 22-ի թիվ ՆԿ-50-Ն կարգադրություն, ՀՀ ՊՏ 2014.04.30/22(1035), <http://www.arlis.am>, 22.04.2014
17. ՀՀ Նախագահի 2014 թվականի դեկտեմբերի 30-ի թիվ ՆԿ-226-Ն կարգադրություն, ՀՀ ՊՏ 2015.01.29/4(1093), <http://www.arlis.am>, 30.12.2014
18. ՀՀ Սահմանադրություն (փոփոխություններով), ՀՀ ՊՏ 2005/Հատուկ թողարկում,

- 05.12.2005, 8.2, 49-րդ, 55-րդ, 86-րդ և 89-րդ հոդվածներ, <http://www.arlis.am>
19. ՀՀ Սահմանադրություն, ընդունված 05.07.1995թ., 49-րդ և 89-րդ հոդվածներ, <http://www.arlis.am>
20. Նազարյան Ա.Ս., Հայաստանի Հանրապետության պաշտպանական ոլորտի օրենսդրական բարեփոխումների հիմնական ուղղությունները բանակաշինության արդի փուլում, ՀՀ ՊՆ Դ. Կանայանի անվան ԱՌՀԻ «Հայկական բանակ» ռազմագիտական հանդես, 2008, հմ. 2-3
21. Շիրինյան Լ., Այսրկովկասը և եվրոպական արժեքային համակարգը (Անվտանգության համալիր ծրագրի շուրջ) // Հայաստանի անվտանգությունը տարածաշրջանային ռազմաքաղաքական գործընթացների համատեքստում, Եր., ԵՊՀ, Հայագիտական հետազոտությունների ինստիտուտ, 2013, 188 էջ
22. Սեդրակյան Ա., Ազգային անվտանգության իրավական ապահովման հեռանկարները Հայաստանի երրորդ Հանրապետությունում, ՀՀ ՊՆ Դ. Կանայանի անվան ԱՌՀԻ «Հայկական բանակ» ռազմագիտական հանդես, 2011, հմ. 1-2, էջ 153
23. Քոչարյան Տ., ՀՀ ռազմական անվտանգության ապահովումը ազգային անվտանգության համատեքստում, Եր., ԵՊՀ հրատ., 2012
24. Fareed Zakaria, The Post-American World. New York, 2009
25. Kissinger H., The Intellectual Underpinnings of the Trilateral Partnership in the 21st Century. “Seeking Opportunities in Crisis: Trilateral Cooperation in Meeting Global Challenges”, 2009, http://www.trilateral.org/download/doc/seeking_opportunities2.pdf

The article has been submitted for publication: 05.07.2024
Հոդվածը ներկայացվել է փպագրության. 05.07.2024
Статья представлена к публикации: 05.07.2024

The article is sent for review: 07.08.2024
Հոդվածն ուղարկվել է գրախոսության. 07.08.2024
Статья отправлена на рецензию: 07.08.2024

The article is accepted for publication: 20.08.2024
Հոդվածն ընդունվել է փպագրության. 20.08.2024
Статья принята к печати: 20.08.2024